

DIENNIK POLSKI

Biuro Redakcji „Dziennika Polskiego,” ulica Batorego
liczba 26 (przedtem Halińska 46)
Przedpłata wynosi we Lwowie rocznie 18 zł. — półrocznie
9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — miesięcznie
1 zł. 50 ct.
Z przesyłką pocztową w państwie Austriackim, rocznie
24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł.
miesięcznie 2 zł.
Z przesyłką pocztową za granicę, do całych Niemiec
rocznie 50 marek — kwartalnie 12 marek 5 szg.
do Francji, Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie
80 franków — kwartalnie 20 franków

Numer kosztuje 6 centów.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Telefon Redakcji 171.

wychodzi codziennie, niewyłączając niedziel i świąt o 8. rano.

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Biuro Administracji „Dziennika Polskiego,” plac Marjański
liczba 6 i 7 w domu pana Kisielki; we Wiedniu,
Hamburgu, Frankfurt nad Menem, Berlinie, Lipsku,
Bazylei, Szwajcarii i Wrocławiu pp. Haasenstein
et Vogler, we Wiedniu A. Oppel, R. Moos,
w Warszawie Riechman et Fendler, Biuro
agentów w Paryżu C. Adam rue des Saint
Pères.

Ogłoszenia przyjmują się za opłatą 6 centów od jednego
wiersza drobnym drukiem (petit).

Prywatna korespondencja i nekrologi 12 ct. od wiersza.

Drobne ogłoszenia po 1 1/2 centa od wiersza. Pomieszcza-
nia i sklepy po 1 ct. od wiersza.

Reklamy w rubryce „Nadesłane” 20 cent. od wiersza.

Rokowania z Rumunja.

Lwów 7. kwietnia.

Zasadnicze rozstrzygnięcie o losie będącego w
tobie obrad traktatu handlowego między Austrią a
Rumunja nastąpi według półrocznej *Presse* je-
nace w ciągu bieżącego tygodnia. Dotychczasowe
obawy wyjasniły wzajemnie stanowisko. Delegaci
rumuńscy przedłożyli projekt konwencji weterynar-
skiej, a reprezentanci Rządu austriackiego i węg-
erskiego sformułowali i uzasadnili swoje w tej
sprawie zarzuty. Delegaci rumuńscy zawiadomili
reprezentantów austro-węgierskich o kon-
kretnych uczynionych w sprawie taryf przez Rząd
rumuński na rzecz monarchii austro-węgierskiej.
W ten sposób sformułowano szczegółowoistniejące
różnice w dwóch najważniejszych sprawach ugodo-
wanych. Zadaniem dalszych obrad było wyrównanie
tych różnic. W tym celu zasięgnięto obie strony
względnie instrukcji. Referenci Rządu austriackiego i
węgierskiego zastanawiali się nad dalszymi konce-
pcjami, które mają być uczynione Rumunji, a dnia
5. bm. odbyła się w ministrach handlu Bacquehema
konferencja, w której brali udział minister handlu
austriacki i szef sekcji w Ministerstwie spraw ze-
wniejszych, Szögeny.

Na konferencji tej ustanowiono granicę, do
jakiej Austro-Węgry uczynić mogą ustępstwa w
sprawie konwencji weterynaryjnej, pod warunkiem,
że te strony rumuńskiej dostatecznie będą uczynio-
ne koncesje w sprawie taryfowej. *Presse* zapewnia,
że Austro-Węgry gotowe są zadacie uczynić wszel-
kie ustępstwa rumuńskim, o ile tylko interesa mo-
narchii na to zezwala, naturalnie pod warunkiem,
że Rumunja uczyni dla eksportu austriackiego kon-
cesję, bez której traktat nie posiada dla Austrii
żadnej wartości. Czy Rumunja uczyni te koncesje,
Presse nie wie i zadaje sobie pytanie, czy Rumu-
nia uzna ułatwienia, uczynione w sprawie wywozu
bydła i zwoła do Austrii za dostateczne, aby na-
zwać uczynić ustępstwa dla handlu i przemysłu
austriacko-węgierskiego.

Tak stoi dziś sprawa, jedna z najkłopotli-
wszych dla Rządu. I my również jak *Presse* nie
możemy przewidzieć, jaki obrót weźmie te rokowa-
nia, które same w sobie noszą zaród śmierci, oba-
szyć tylko, czy w razie pomyślnego ich przebie-
gu, Rumunja nie padnie ofiarą zabiegów wiedeń-
skich przemysłowców.

Sprawa zawarcia układu handlowego z Rumu-
nią w każdym razie dla nas kwestia pierwszo-
rędna. Kraj nasz wymaga pomocy politycznej i
miejscowej, a nie ma faktycznie żadnych wspól-
nych interesów z przemysłowcami wiedeńskimi,
którzy cierpią na wojnie cłowej.

Zawarcie traktatu będzie połączone w każdym
razie z mniejszą lub większą szkodą. Nie
możemy obecnie wierzyć, że stosunki polityczne
wymagają zawarcia traktatu „za każdą cenę.”
Stosunek przynajmniej małego królestwa do mo-
narchii austro-węgierskiej jest wynikającą z poło-
żenia koniecznością, a dzisiejszy stan rzeczy, po-
mimo wojny cłowej, jest wcale korzystny.

Fakt ten zresztą nie jest obojętny. Austro-
węgry prowadzą wojnę cłową z Niemcami, a
przez to wiemy do nawet z oficjalnych oświadczeń,
że stosunek monarchii do Niemiec jest „jak naj-
bardziej niekorzystny.”

Reprezentanci Rządu naszego nie powinni więc
na uwagę względów politycznych, więcej
wojennych niż rzeczywistych i, co za tem idzie, czy-
nie Rumunji daleko idące ustępstwa na niekorzyść
Austrii.

Miejmy nadzieję, że tak się też stanie, że ży-
wienie słusze naszego kraju będą uwzględnione,
i nie będzie, że wojna cłowa pomiędzy Austro-
węgry a Rumunja przedzieli czy później skończy
się ustępstwem tej ostatniej.

Hr. Stadlon w Galicji.

O hr. Franciszku Stadlonie, pamiętnym
gubernatorze Galicji, zamieszcza hr. Helfert w
Oesterr. Ung. Revue od niejakiego czasu szereg
artykułów, które stanowią dość zajmującą mono-
grafię o tym „wysoce utalentowanym” — jak się
dziś *Fremdenblatt* wyraża — dyplomacie i polity-
ku austriackim. Ostatnio zajmują się hr. Helfert
tym okresem czasu z życia Stadlona, który on spę-
dził we Lwowie jako c. k. gubernator Galicji. Owóż
zdaniem hr. H. „pod energicznymi jego rządami
w Galicji, pomimo czasów niezmiernie krytycznych,
wszystko zyskało inną postać a żywe i ostro-
ne postępowanie gubernatora zbudziło zaufanie w
lepszych żywiołach krajowych. Atoli wypadki mar-
cowe r. 1848 zakwestjonowały znowu wszystkie ko-
rzęści, stworzone przez roztrząpanie działalności Sta-
dlona”. Dalej opowiada autor znany przebieg tych
zdarzeń historycznych, które się rozegrały we Lwo-
wie od 18. do 25. marca tego roku i przytacza dosko-
nały charakterystykę, dodaną przez Stadlona do
raportu, wysłanego przezeń do Wiednia o osobi-
stościach, należących do deputacji, która — jak
wiadomo — miała zawiązać do cesarza Ferdynanda
„konstytucyjnego króla Polski” wienopoddanych
adres mieszkańców Galicji. Powtarzamy na tem
miejscu wyjątki z tej wielce oryginalnej charakte-
rystyki gubernatorskiej o ludziach ogólnie u nas
znanych. I tak pisał Stadlon:

1. Ks. Jerzy Lubomirski, lat przeszło 30,
właściciel dóbr. Posiada niepospolicity umysł, jest
wzschodźcą i naukowo wykształcony. Postępo-
wanie jego było dotychczas nienaganne, jakkolwiek
w ostatnich czasach zbliżył się do demokratów —
podobno jednak więcej z rachuby politycznej, jak
z przekonania.

2. Leszek Borkowski, lat około 40, literat
i właściciel dóbr. Jako literat (badacz historii)
nie bez talentu, lecz przytem w wysokim stopniu
arogantki; oddaje się nurtowaniu politycznemu z
żądzy pokazania się światu i jest w stanie przytę-
czyć się w danym razie do najradzykalniejszej
partii.

4. Józef Dzierżkowski, lat przeszło 40,
literat. Pełen talentu, dusza i ciałem demokratą,
lecz przytem bojaźliwy, więcej do słów, jak do
czynów zdolny. Wśród ogólnego wzburzenia umysłu
w dniach 20. i 21. był on jednym z głównych
mówców, lecz zarazem dość umiarkowanym. Cięży
na nim wiele brudów pieniężnych, zwłaszcza
zadanie stał się winnym sprzeniewierzenia obcej
własności.

5. Jan Dobrzański, lat około 30, redaktor
czasopisma. Pełen talentu i bardzo wykształcony.
Porzucił studia na Wydziale prawnym w 1 roku.
Zresztą bojaźliwy, natomiast w podrażnieniu zdolny
do wszystkiego i posiada szczególny talent wpły-
wania na masy ludowe. Jest on także na wskrós
demokrata.

10. Karol Hubicki, lat około 40, właściciel
dóbr. Nie przodujący w żadnym kierunku,
lecz bardzo czynny, przytem rozsądny i jakkolwiek
gorący patriota, nie należy jednak do koterii naj-
zagorzalszych.

11. Dymnicki Jan, lat około 28, czela-
dnik krawiecki. W całym tego słowa znaczeniu
figura mierna, fanatyk, lecz nie zawadza. Z po-
wodu sfalszowania dokumentu pozostawał w śledz-
twie, został jednak *ab instansia* uwolniony.

14. Marjan Dylewski, 37 lat, dependent,
doktor prawa. Duch wybitny, wiele wykształcenia
naukowego, politycznie umiarkowany; w r. 1845
za zdradę stanu *ab instansia* uwolniony.

19. Riedel (Jan Rydel) kupiec. W każdym
kierunku mierny, politycznie egzaltowany na
pożór.

20. Majer Mises (żyd) handlarz. Rozsądny
finansista.

21. Ludwik Dolański, lat 40, adwokat.
Dobra głowa, nie bez wykształcenia, lecz bez siły

do czynu, politycznie umiarkowany, bardzo uczci-
wy w interesach.

24. Tomasz Kuleczycki, około 45 lat, kra-
wiec. Człowiek nader ograniczony, chęć uchod-
zić za patriotę.

38. Kohn, rabin. Roztropny.

W liście do br. Pillersdorfa prosił
Stadlon, aby ten jego opis owych ludzi ile, mo-
żności, jak najmniej osobom był pokazywany, gdyż
w państwach konstytucyjnych o nie trudniej, jak o
dochowanie tajemnicy. W dalszym ciągu listu
napisał Stadlon wielce charakterystyczny ustęp o
Galicji: „Tendencja odwracania się od Austrii
i samodzielnego stanowiska *ad instar* Węgier, jest
tu ogólnie panującą. Konstytucja stanowiąca może
niejaką zapórę przeciw tej tendencji — bez niej
nie mam środków do przeszkodzenia najbardziej
nawet wybujałym wnioskom i uchwałom.”

W innym, w dniu 31. marca t. r. pisanym
liście do Pillersdorfa, powiada Stadlon: „Nie mogę
zaprzeczyć, że wcale nie pojmuję dotychczasowego
konstytucyjnego postępowania Rządu austriackiego,
i że ani chwili dłużej nie postawiłbym tu na mo-
jem stanowisku, gdyby ono nie było jednym z
tych, gdzie każdego dnia można być u-
bitym, a z tego powodu już dla samego honoru
nie można go porzucić, aż do przejścia niebez-
pieczeństwa. Atoli świadomie nie pozwolę nigdy
używać się za narzędzie kłamstwa i obudy, tak
samo za narzędzie do rozbiicia pięknej i starej mo-
narchii austriackiej. To też gdy spostrzę, że nie
kroczą jawnie i zupełnie po drodze konstytucyjnej
i nie dotrzymują przyrzeczeń danych krajowi —
w takim razie uznaję się za niezgodnego do dal-
szego służenia Rządowi.”

We wszystkich swoich korespondencjach z
Pillersdorffem obstawiał Stadlon z wielką wolno-
myślnością i odwagą — a co okazał również w
sprawie ustaw prawowych, za prawami czwartego
stanu. CesarSKI patent z 15. marca zapo-
wiedził urządzenie stanowe, lecz nie podawał bli-
ższych szczegółów, wyrażając się jedynie ogólniko-
wo, że Sejm krajowy mają być wzmocnione przez
dopuszczenie do nich mieszczanstwa. Lecz
czwartą stan — oponował Stadlon — czyż
on ma odejść z próżni rękami?

W sprawie zniesienia pańszczyzny doradzał
Rządowi jak najusilniej, aby jak najprędzej od-
tegoż wysłał inicjatywę w tej mierze. Należy bo-
wiem — pisał raz po raz — uprzedzić szlachę,
która chce sama, bez wynagrodzenia
zrzec się tych przywilejów, i w ten
sposób odebrać jej z rąk skuteczną broń przeciw
Rządowi.

IV. Zgromadzenie Towarz. nauczycieli szkół wyższych.

Lwów 7. kwietnia.

W sprawozdaniu z drugiego posiedzenia. In-
żendy nauczycieli szkół wyższych zaszczuliśmy
ze prof. Próchnicki uzasadniał wniosek Wy-
działu Towarzystwa w sprawie ułożenia instrukcji
dla nauki języka polskiego. Ze względu, że
sprawę tę uważamy jako bardzo ważną, a kwestia
nauki języka ojczystego, jako najważniejszą i naj-
pewniejszą podstawą edukacji narodowej. Towar-
zystwo nauczycieli szkół wyższych żywo zajmowało
się i uważało ułożenie planu i instrukcji do nauki
tego przedmiotu jako jedno z najpiękniejszych swych
zadań, przeto dziś jeszcze zamierzamy rzecz tę
przedstawić dokładnie. Referent p. Próchnicki
opowiedział w krótkości całą historję tej sprawy,
która, od trzech już lat roztrząsana przez wszyst-
kie koła, dwa dotąd przeszła stadia: Przed trzema
laty uchwalono we Lwowie wybrać komisję, któ-
raby się zajęła ułożeniem planu i instrukcji dla
nauki języka polskiego. Komisja ta ułożyła projekt,
który, opracowany przez Fr. Próchnickiego, wydał
Wydział Towarzystwa p. t. „Wskazówki do nauki

języka polskiego”. Następnie w myśl uchwały dru-
giego walnego zgromadzenia, we Lwowie r. 1885
odbytego, rozestano ten projekt wszystkim człon-
kom i kołom Towarzystwa, ażeby zasięgnąć ich
zdania. Wszystkie koła zakrzętały się około poleco-
nego im zadania i wnet poczęły się okazywać
owoce tej pracy. Naprzód koło krakowskie ogłosiło
swoje uwagi w *Museum* za nim poszły inne
koła, które w sprawozdaniach ze swych posiedzeń,
w *Museum* umieszczanych, podawały do wiadomo-
ści ogółu swoje uwagi i spostrzeżenia, a koło dro-
hobycko-stryskie własnym nawet nakładem wydało
obszerne studium, przez A. Kwiatkowskiego napi-
sane. Nadto pojawiło się w *Museum* kilka odręb-
nych rozpraw, odnoszących się do tego samego
przedmiotu.

Taki był drugi okres tej sprawy, przez Wy-
dział Towarzystwa poruszony. Obecnie, kiedy już
wszystkie koła, oprócz jednego, nadesłały swoje
uwagi i wnioski, należy wszystko zestawić i w je-
den ująć projekt ogólny. Referent wykazał, że uło-
żenie takiego ostatecznego projektu nie będzie zbyt
trudne, gdyż pomiędzy komisją lwowską, a oddziel-
nymi kołami Towarzystwa w bardzo wielu punk-
tach zupełną panuje zgodność zapatrywań, a róż-
nice, jakie się tu i owdzie okazują, łatwo będzie
można pogodzić. Tak np. wszystkie koła zgodziły
się z komisją lwowską na zasadę dwustopniowości
w nauce gramatyki, tj. na kurs elementarny i sys-
tematyczny; różnica zaś mała zachodzi tylko w
podziale materiału na klasy. Wszystkie koła zo-
godziły się na utworzenie z klasy piątej kursu prze-
jęściowego, przygotowywającego do nauki historii li-
teratury w klasach wyższych. Wszystkie koła zo-
godziły się na historyczny porządek lektury w kla-
sach najwyższych, a różnica zachodzi tylko w tem,
że jedne przeznaczają literaturę wieku XIX, cztery
inne tylko trzy ostatnie półrocza. Ponieważ tedy te
i tym podobne różnice nie są tak znaczne, iżby
ich pogodzić nie można, przeto zdaniem referenta
ułożenie jednolitej instrukcji nie będzie zbyt tru-
dne. Chodzi więc tylko o to, ażeby Wydział, ko-
rzystając z nadesłanych uwag, zajął się natych-
miast wypracowaniem tego ostatecznego projektu
planu i instrukcji dla języka polskiego, a następnie
bezwzględnie przedłożył go Radzie szkol. kraj.
z prośbą o zatwierdzenie i wprowadzenie go w
życie.

Zgromadzenie uchwaliło następnie jednogło-
śnie rezolucję: „Poleca się Wydziałowi towa-
rzystwa, aby na podstawie uwag nadesłanych przez
pojedyncze koła Towarzystwa, wypracował plan i
instrukcję dla nauki języka polskiego i przedsta-
wił je bezwzględnie Radzie szkolnej krajowej.”

W uzupełnieniu podanych dotąd sprawozdań
ze zgromadzenia, notujemy, że na ostatnim, wczor-
niejszym posiedzeniu, zajmowano się sprawą wy-
kształcenia nauczycieli fachowego rysunku, sprawą
organizacji szkół średnich i sprawami admini-
stracyjnymi towarzystwa.

Prof. R. Rotter uzasadniał imieniem Koła kra-
kowskiego wniosek o do wykształcenia nauczy-
cieli fachowego rysunku w szkołach przemysłowych,
a p. Kryciński wykazał potrzebę utworzenia przy
szkole sztuk pięknych w Krakowie kursa dla kan-
dydatów na nauczycieli rysunków w szkołach śred-
nich, dalej, aby komisje egzaminacyjne kwalifi-
kowały kandydatów i z nauki rysunków wolno-
cznych, wreszcie potrzebę zbadania stosunków
prawnych nauczycieli rysunków w szkołach real-
nych i gimnazjach. Wszystkie powyższe wnioski
przekazało zgromadzenie Wydziałowi do zba-
dania.

Następnie prof. Harwat przedstawił Zgroma-
dzeniu wniosek Koła przemysłowego w sprawie
organizacji szkół średnich i przedstawił braki na-
szych szkół średnich jakoteż wykazał nieodpowied-
nie rozdział szkół średnich na gimnazja i szkoły
realne. Referent silnie zaznaczył jednostronność
wychowania młodzieży w naszych szkołach średnich,
przechylenie młodych umysłów gramatycznie

mi formułami języków łacińskiego i greckiego,
a zaniedbanie języków nowożytnych, gimnastyki,
szermierki, śpiewu, rysunków i podniosła konieczną
potrzebę dążenia do utworzenia szkoły wspólnej,
którejby była podstawą dla wszystkich studiów za-
wodowych. Sprawę tę po dłuższej dyskusji, odstą-
piono Wydziałowi Towarz., aby po zasięgnięciu
opinii innych Kół fachowych, zajął się wniesie-
niem odpowiedniej petycji w sprawie reformy szkół
średnich.

Ze spraw administracyjnych uchwalono, aby
na przyszłość wnioski i referaty przedkładano
Wydziałowi na 5 tygodni przed zgromadzeniem,
wyrazono Wydziałowi podziękowanie za troskliwą
administrację majątkiem i jego pracę około osią-
gnięcia celów Towarzystwa. Do Wydziału na rb.
wybrano: przewodniczącym dra Bronisława Badzi-
szewskiego, zast. przewodniczącym dra Zygmunta
Samolewicz, a członkami: Pp. Aleksandra Bor-
kowskiego, dra Cwiklińskiego, dra Aug. Freundla,
Stan. Librowskiego, dra Przem. Niemcewskiego,
Mich. Polańskiego, Fr. Próchnickiego, Józefa Sku-
piewicza, Józefa Soleskiego, Tomasza Sołtyśka i
dra J. Żulińskiego.

Po uchwale, aby Towarzystwo wzięło korp-
oracyjnie udział w pogrzebie Kraskowskiego, p. dr.
Sokołowski imieniem Koła krakowskiego zaprosił
zgromadzonych na przyszłoroczny zjazd do Krako-
wa a ks. Zoeller dając wyraz życzynom członków
zjazdu, złożył podziękowanie prezasowi dr. Bron.
Radziszewskiemu za świetne kierownictwo sprawa-
mi Towarzystwa a obradami, jako też sekretarzowi
p. Sołtyśkiowi.

Zgromadzenie zamknął prof. dr. Radziszewski
o godzinie 6. wieczorem pięknym i serdecznym
przemówieniem.

Zamykanie kościołów na Litwie.

Kurier Pomsński opisuje oburzający fakt zam-
knięcia kościoła w Niedźwiedzi, w powiecie słuckim,
gubernji mińskiej (archidiecezja mohilewska).
choćby gorliwy w katolicyzmie lud tej parafii nie
dawał żadnego, taki czyn usprawiedliwiającego po-
wodu. Unikając więc jawnego gwałtu, Rząd na-
stępnie użył podstępny: rozpuczenie zostało po-
głoszone, że ludność ukrywa między sobą rekrut
zbiegłego od wojska i rozpoczęły się rewizje, in-
dagacje, poszukiwania. Nakoniec kazano właścio-
nom podpisać deklarację, że nie ma między nimi
mniemania zbiega. Gdy papier został podpisany,
po większej części krzyżkami, urzędnik oświad-
czył, że ów dokument zawierał wyznanie się
katolicyzmu na korzyść prawosławia. Nie pomogły
zaprzeczenia i lamenta, a kościół przeznaczono na
zamknięcie.

Pocziwi właściciele postanowili nie dopuścić
zaboru i zamknęli drzwi kościoła swoim zamkiem
i zabili deskami, aby powstrzymać opiekę. Gdy
zaś urzędnik policyjny przybył dla dokonania
zamknięcia, znalazł kościół obłożony przez kobiety,
trzymające dzieci na rękach. Na łagodne pre-
stawienia urzędnika, kobiety odpowiedziały prote-
stem i drzwi opieczowały nie pozwoliły. — Na-
stąpiły ze strony władzy groźby, po których je-
dnak kobiety takie złożyły oświadczenie: „jak za-
bierze kościół, to jakbyście duszę wzięli, więc
bierzcie już i życie”. Wobec takiej postawy lu-
dności, władza miejscowa odwołała się do guber-
natora mińskiego, który kościół kazał zamknąć,
nie drażniąc ludu (odpowiedź znakomita!). Trzy-
krotnie jednak przyjazd urzędnika policyjnego nie
miał rezultatu, gdyż ludność wytrwale strzegła
kościoła, a trzej właściciele wykształceni napisali
prośbę do cara i pojechali do Petersburga dla oso-
bistego jego poparcia. O rezultatach ich zabiegów,
jakoteż o zakończeniu tej smutnej sprawy dotąd
nie wiadomo.

NAD PRZEPAŚCIĄ

POWIEŚĆ

J. L. KRASZEWSKIEGO.

(Ciąg dalszy.)

Naprzód muszę od tego zacząć, że pani Win-
nicka jest osobą ząną, poważną, pobożną, trochę
dawną, trochę dawnych pojęć różnych... czasem
tak jest... ale — przynajmniej ta pociecha, że
jest... taką ją znajdziesz, taką w istocie Bóg
ją stworzył. Chytrkości żadnej.

Strata dzieci dotknęła ją mocno, a że wycho-
wała siostrzeńców i famili brata, się jej niepo-
dobno... odsunęła się i od nich... Żyje samotnie,
przejmując osób mało... Reszta rodziny więcej do
arystokracji ma pretensji, ona najmniej. Jak pana
przyjmie i czy przyjąć zechce, tego przewidzieć
nie umiem. Spróbować można...

Z tego co mi mówiono, com z ust jej sły-
szano, wnosię, że serce ma niezbyt łatwe do poru-
szenia, a w charakterze pewną nieufność... zimną
w ogólności. Słabości żadnej nie odkryłam...

Wiem, że w sądach o ludziach nie bardzo
się pobłażając. Z tego co słyszałam, wnosię
jednak, iż znaczny niegdyś majątek jej z powodu
nieopatrzności dzieci, został nadzarnięty, ale jest
znowu zamożną, a żyje bardzo oszczędnie...

Zabieć chciał się poradzić, jakimby sposobem
przez kogo mógł próbować dostąpić do pani
Winnickiej — a jenerałowa po rozważeniu życzyła
mu marać się ją spotkać w domu obcym, zapre-
stawszy uszanowanie... Rada była zdrową i prakty-
czną i p. Aureli podziękowawszy za nią, natych-

miast rozpoczął zabiegi o to, aby mógł myśl swą
przyprowadzić do skutku... Nie łatwo było jednak
znaleźć dom taki i trafić właśnie w nim na by-
tłość Winnickiej. Ale — Zabieć teraz wierzył
najmocniej, że los się nim opiekować zaczął.

Było to śmieszne — ale z głowy sobie tego
wybić nie mógł.

Tymczasem kilkanaście dni biegania, zachę-
dów, szpiegowania, do którego użył panny Salomei
ledwie wystarczyło, aby u hrabiny Z., u
której pan Aureli był dotąd dobrze przyjmowa-
ny — zejść się z panią Winnicką.

Zabieć ujrzał przed sobą osobę już dobrze
podstarzałą, ale trzymającą się prosto, sztywnie,
z głową do góry, ubraną dosyć oryginalnie, w lo-
kach dawnej mody, w szalu jakich już nie noszo-
no, niezmiernie majestatycznie i śmiało.

Mówiła głośno, patrzyła z góry, nie jej nie
inponowało...

Zabieć natychmiast podszepnął gospodyni
kilka słów, tłumacząc jej, że to była ciotka jego,
której nie znał i prosząc o zaprezentowanie. Za-
wahała się nieco hrabina, ale odmówić nie mogła.

Gdy pan Aureli się zbliżył, a gospodyni wy-
mówiła jego nazwisko, drgnęła pani Winnicka,
podniosła oczy, ale zimno i bez wzruszenia przy-
jąwszy prezentację, zamruczała tylko.

— Bardzo miło mi poznać waćpana. Bawisz
tu w Warszawie?

— Tak jest, od dosyć dawna?

— Masz jakie zjście? — dodała Winnicka.

Niezrozumiałe na to odpowiedział p. Aureli,
a że ktoś w tej chwili przeszkodził, usunął się co
najprędzej, sądząc, że zdobył tyle ile mu było po-
treba, to jest prawo odwiedzania ciotki, która się
go przecie publicznie nie wyparła.

Manewrował tak potem, ażeby się już nie
zbliżyć nadto, a uważał tylko, że oczy starej Win-
nickiej ciekawie się ku niemu po kilka razy zwraca-
ły. Wymknął się dopiero po wyjeździe jej, nie

chcę wrpzdry, aby nie dopuścić rozpytywania o
siebie...

Nazajutrz o południu, z bijącym sercem, stał
w przedpokoju oddawsz bilet swój służącemu,
który go długo „akoś obracał na wszystkie strony
nim z nim poszedł do pani.

Chwila była stanowcza — przyjmie go czy
nie? a jeżeli odpowie, to w jaki sposób. Oczeki-
wanie w przedpokoju trwało dosyć długo.

Stużący wrócił milczący i — drzwi mu do
salonu otworzył, w którym nie było nikogo. Urzą-
dzenie mieszkania nie pozwalało nie wnioskować,
było niewytłumaczone, zaniedbane, ale czyste... Sprząty
stare. Na stoliku dużo książek — wszystkie reli-
gijne treści lub poważne...

P. Aureli stał jeszcze, gdy w popielatej sukni
jedwabnej, w czarnym czepek, weszła zwolna pani
Winnicka i powitałszy go, siadła na kanapie,
wskazując krzesło siostrzeńcowi.

Zabieć rozpoczął od uniewinnienia się z na-
trętności.

— Poczytywałem sobie za obowiązek — do-
dał — pomimo, że pani mogła o mnie z prze-
słabości powziąć niekorzystne wyobrażenia...

— Nie miałam żadnego — przerwała zimno
pani Winnicka... — Bądź co bądź jestem lepiej
poznana waćpana... Nie mogłam się dowiedzieć
nigdy czym się zajmujesz i co robisz... jakie obra-
tesz prowadzić...

— Niestety — ze wstydem to wyznać muszę,
rzekł Zabieć — iż od śmierci ojca tak się nieszcze-
śliwie składały okoliczności, tak mi się nie wio-
dło w niczem, że dotąd sam niewiem ani czem
jestem, ani do czego mam dążyć...

Pani Winnicka słuchając zdawała się więcej
szukać wrażenia niż chwytając wyrazy... Egzamina-
wała fizjognomję — ruchy... badała człowieka —
ale nie okazywała uprzedzenia ani wstrętu.

Zabieć był tak zreczny, że skargać się na
swoje los, nie dał bynajmniej do zrozumienia, iż
na czyjkolwiek bądź pomoc rachował...

Uśmiał przeciwnie grać rolę zupełnie zrezy-
gnowanego.

Aż do tej chwili obie działające osoby, które
po raz pierwszy spotykały się w życiu, z pew-
nymi uprzedzeniami patrzyły na siebie, z niejaką
obawą.

Był to moment stanowczy, który słusznie by
psychologicznym nazwać można — momentem dziw-
nego zwrotu.

Winnicka zdołała, zastępyła, z goryczą prze-
słabości swej na ustach, bez najmniejszej nadziei
na jutro — zniechęcona, ale razem zubożetniona
cierpieniem, które ją zanartowało, patrzyła na tego
powinowatego — odrzuconego, zapartego przez
wszystkich

„Ostatni z muzyków itp.“

Aby dać próbkę serwilizmu francuskiego w obce Rosji, dość streścić fejtton *Gaulois* z przed kilku dni pod tyt.: *Le Czar*. Organ ten, wrzeczono konserwatywno - katolicki, redagowany przez żyda i francusmana, synnego p. Mayera, którego zachowanie się w pojedynku z autorem *La France* już jest znane — ma obecnie wielkie wzięcie i spycha na bok upadające nieco *Figaro*, zwłaszcza odkąd z tego dziennika ustąpił jedyny publicysta z głębszymi przekonaniami p. Saint Genest. Otóż ów fejtton w *Gaulois*, *Le Czar*, piera p. Mayera, wylicza wszystkie dobrodziejstwa, jakie Francja zawdzięcza w naszym stuleciu carom rosyjskim. A więc najpierw Aleksander I na czele koalicji z największą szlachetnością osłonił Francję i przywrócił jej prawowitą monarchię. Wojna krymska była największym błędem drugiego cesarstwa, aktem niewdzięczności, początkiem upadku potęgi francuskiej. Nie też dziwnego, że syn cara Mikołaja nie wstrzymał Niemców, jak tego był i wymagał dobrze pojęty interes rosyjski, od najeżdżania i pogromu Francji w roku 1870. Wszelako Aleksander II w lat kilka później uratował Francję od drugiego najazdu niemieckiego. Teraz wielkoduszny Aleksander III jest znów zbawcą Francji. Wywód ten historyczny, bardzo ulegający krytyce, zakończony takim panegirycznym i takim aktem wierności, dać możemy, że dość zacytować ostatni wykrzyk: „Gda Francja — pisze p. Mayer — składa hołd carowi, swemu zbawcy i caując jego rękę z uczuciem najgorętszej wdzięczności i uwielbienia, jak ostatni z muzyków rosyjskich.“

Jeden z licznych obecnie turystów francuskich w Rosji donosi do *Figara*, wśród gorących pochwał i uniesień nad wszystkimi, co widział i słyszał w stolicy carów — o rozczuwającym wrażeniu, jakiego doznał w kołomyjskim cyrku. W czasie wielkiego postu, jak wiadomo wszystkie teatry w Petersburgu są zamknięte — natomiast z pod tej ścisłej postnej obserwacji wyjął się cyrk. Tam więc co wieczór gromadzą się tłumy. Otóż pod koniec przedstawienia ukazują się *clown*, przebrani za księcia Bismarka, w mundurze jeneralskim z trzema włoskami na łysinie. Gdy kanclerz niemiecki obejrzawszy wolnym krokiem areny, widownię zaczyna gwizdać, tapać i okazywać największą niechęć i sztyderstwo. Przychodzi kolej na Bułgarów i, znów te same objawy: ntypatji. Grupa Anglików, przyjeżdża śmiechem, rozwesela publiczność. Wreszcie ukazują się w cyrku kantonierka francuska — wita ją grzmiot oklasków, wywołanie, rzucanie kwiatów — a dusza korespondenta — turysty z nad Sekwany, rośnie w dumie narodowej. Widowisko to od miesiaca powtarza się co wieczór i te same wywołuje wśród publiczności oznaki, co korespondenta *Figara* cieszy ogromnie.

Ze *Gaulois* i *Figara* tak łatwym ko-ztem do takiego dochodzą entuzjazmu, że pisma te nie znajdują miary w swych pochlebstwach w obce wszystkiego, co rosyjskie, tem gorętszy się nie można, gdy się zna poziom moralny redakcji i czytelników takich organów. Ale i pisma poważniejsze, mające podstawę zasad, nie bywają wolne od podobnych uniesień, a co gorzej przez pochlebstwo dla Rosjan krzywdzą Polaków. Pismo *La Reforme Sociale*, organ stowarzyszenia i szkoły ekonomistów chrześcijańskich, którzy kontynuują dzieło podjęte przez Le Playa, umieszcilo w jednym z ostatnich zeszytów artykuł o stosunkach włosciańskich w Polsce, tak nieprawdziwy, tak potworny, że dawno nie zdarzyło się czytać rzeczy pisanej z taką ignorancją i taką dla nas niesprawiedliwością.

„Grażdanin“ o Katkowie.

„Boże mój, cóż to za krzyk z powodu Katkowa, jaka wrzawa, jaki gwałt dokoła Katkowa!“

Tak zaczyna dziś „dzienniczek“ swój książkę *Meszczerski* w *Grażdaninie* i mówi dalej w następujący sposób:

„Urzednicy i dygnitarze mówią o Katkowie z jakimś drżeniem, a pisma zagraniczne wciąż tylko o Katkowie piszą... Katkow i Bismark... Bismark rzeknął słowo — kurs poszedł w górę. Katkow napisał słowo — kurs upadł. A znany z kłamstwa pariski *Figaro* cały artykuł napisał o Katkowie, mniemając go obryzmem dźwigającym przyszłe losy świata (!).

Największą dozę nieprzyjemności ztąd płynących zawdzięczać musi biedny Katkow, jak zwykle, przyjaciółcom. Czego ci o nim nie wygadają, miły Boże! Wprost naprzekąd mówią, że Katkow chce przyjąć udział w Rządzie, że jest ambitny i nienasycony, że stawia opór woli i rozporządzeniom Rządu, jeżeli te mu się nie podobają, że wreszcie uznaje władzę tylko wtedy, gdy ta działa zgodnie z jego poglądami. I tak dalej, bez końca.

Katkow nigdy nie myślał mieć takiego uprzywilejowanego stanowiska.

Katkow to nie maż stanu, lecz publicysta wielkiej miary i talentu. Ale największy talent nie przeniesie człowieka w obcą sobie sferę. Coby powiedział, gdyby Rubinstein oświadczył, że skoro jest wielkim muzykiem, a więc może zostać ministrem spraw wewnętrznych? Rozesmiano by się. I Katkow też się śmieje z tych, którzy go pasują na męża stanu z tej racji, że jest utalentowanym publicystą.

„On sam, zapytany, takby odpowiedział: — Cóż to za brednia! Ja niktylem nie wiśkam się do Rządu, ale dla tego właśnie mam stanowisko i znaczenie, że nie jestem Rządem, lecz publicystą. Jako taki piszę pod wrażeniem chwili. Ja sam miałbym za złe Rządowi, gdyby postępował tak, jak ja piszę. Ja odpowiadam za swoją gazetę, jako wyraz bieżącej chwili; Rząd odpowiada za państwo i za epokę. Ja mam sympatię i antypatię — Rząd tylko może mieć bezstronność. Ja zmieniam i zmieniałem nieraz swoje przekonania tak w dziedzinie polityki jak i w innych; przyjrzyjcie się moim gazetom, a zobaczycie, że ja byłem i parlamentarystą i filozofem deistą i frieterderem i przeciwnikiem słowianofilów itd.; wczelie tylko rok przeszedł a przekonanie się ile ja wypisałem słów gorącego uczucia i uznania dla Niemiec i ich polityki... Czyż mógłby co podobnego zrobić Rząd, który ma przeciw jeden cel i jeden program?“

„Nie. Ja znam swoje miejsce, swoje znaczenie i cenę swojej i nie zbija mnie z tropu plotki usługanych przyjaciół. Mnie można wybaczyć, jeżeli słowo moje silne wydaje się przeciwnem polityce rządowej zagranicznej, albowiem słowo to w ogóle ma wielką wagę u nas, jak i dla zagranicy i często bardzo służy za punkt oparcia i siły dla tej samej polityki zagranicznej. Ale nigdy by mi nie wybaczone, gdybym dawał przykład warunkowej uległości powadze Rządu, o ile mi się to spodoba.“

„Tak mówiłby Katkow — kończy ks. Meszczerski — i miałby słusność. Z jakiego więc powodu przyjaciele robią wrzawę dokoła Katkowa?“

Obecny stan kościołów i klasztorów w łucko-żytomierskiej Diecezyi.

(Zrubicelli żytomierskiej, encyklopedji kościelnej i statystyki A. Marczyńskiego.)

Dzisiejsza żytomierska diecezya w urzędowym tego słowa znaczeniu obejmuje, właściwie mówiąc, trzy kanonie diecezy: kujawską, łucką i kamieniecką. Kijowska, jak wiadomo, powstała już w X. wieku, lecz kanonicznie urządzona była dopiero w XIV. wieku i Henryk *ex Ordin. Prandicatum*, 1320—1350, właśnie był pierwszym kijowskim biskupem, których szereg kończy się na Kacprze Cieciżewskim, 1784—1798; on to został pierwszym biskupem żytomierskim i łuckim, gdyż łucka diecezya, mająca własnych biskupów od roku 1358—1795, została połączona z kijowską, która od swej stolicy Żytomierza, już żytomierska zwana była.

Podole zaś miało własne biskupstwo, ufundowane w roku 1375, które dotrwało do roku 1872, gdy je Rząd rosyjski za czasów biskupa Fijałkowskiego skasował, a Stolica apostolska zmuszona była mianować biskupów łucko-żytomierskich administratorami apostolskimi Podola. Łucko-żytomierskich biskupów było trzech: Cieciżewski 1798 do 1831, Michał Piwnicki 1831—1845, Kaeper Borowski, a teraz jest czwarty ks. biskup Szymon Kozłowski szcześliwie rządzący od r. 1883, terytorjum zaś jego biskupstwa obejmuje trzy gubernie: wołyńską, kijowską i podolską.

Katolików na Wołyniu podług rządowego obliczenia jest 213.854, na Podolu 229.446, a w gubernji kijowskiej 81.751, razem 525.051 (tak było w r. 1885). W biskupstwie żytomierskim jest ośm dekanatów:

1) żytomierski — kościołów 9 (oprócz kaplice i dwóch kościołów w samym Żytomierzu), 2) borsucki, kościołów parafialnych 6, 3) kijowski, parafij 9, 4) radomyski parafij 9, 5) berdyczowski, kościołów parafialnych 12, 6) skwirski, parafij 10, 7) humański, 7 kościołów parafialnych, zwingrodzki, 6 parafij.

W biskupstwie łuckim jest 9 dekanatów:

1) łucki, z 11 kościołami parafialnymi, 2) dubieński z 9 parafiami, 3) włodzimirski z 13, 4) kowelski z 10, 5) rówieński z 14, 6) ostrogski z 5 kościołami, 7) zasławski z 10 parafiami, 8) staro-konstantynowski z 6, 9) krzemieniecki z 12 parafialnymi kościołami. Katedra jedna jest w Żytomierzu, druga w Łucku, a w Ocie infulacja, zwykle wakująca od dawna już bardzo.

Na Podolu dziesięć dekanatów: 1) kamieniecki ma kościołów 14, 2) ploskirowski kościołów 12, 3) latyczowski 6, 4) lityński 8, 5) winnicki 8, 6) bajsnińsko-bracławski 9, 7) bafeń 9, 8) jampolski 7, 9) mohylowski 9, 10) kszczyki 15. Wszystkie te kościoły są parafialne. Księża brak ogromny: rzadko który proboszcz ma więcej, a parafie są niekiedy liczne, bo po kilka tysięcy dusz. W seminarjum kleryków także niezbyt dużo (w r. 1885): na I. kursie 11, na II. 8, na III. 6, na IV. 2—27, a dwóch w Petersburgu w akademii duchownej. Oprócz biskupa, sufragana jeden, ks. Cyryl Lubowidzi, prałatów 6, kanoników gremialnych 3.

Co się klasztorów tyczy, to kiedyś było ich tu na tem terytorjum bardzo dużo. I tak przy końcu XVIII. wieku w kijowskim biskupstwie były: 2 klasztory Bernardynów, 2 klasztory Kapucynów, Franciszkanów jeden, Trynitarzy jeden, Karmelitów 4 klasztory, Austriaków dwa, Dominikanów 6 klasztorów, Sióstr Miłosierdzia jeden. 1807 roku w łuckiej i żytomierskiej diecezyi było tyle klasztorów: w dekanacie łuckim klasztorów 8, we włodzimierskim 6, w kowelskim 3, w dubieńskim 8, w rawnieńskim 3, w ostrogskim 5, w zasławskim 4, w staro-konstantynowskim 4, w zwiakłskim 2, w krzemienieckim 6, w żytomierskim 6, w owruckim 4. — Teraz zaś w tych trzech gubernjach są tak zwane stłatowe klasztory, w których zakonnicy pobierają pewną nie wielką płacę od Rządu, w zamian wielkich majątków, które im skonfiskowano, i wolno im tam umrzeć. Takich klasztorów jest tyle w obecnym czasie: Na Wołyniu: w Zastawiu, mieście powiatowem, własności księcia Romana Sanguskiego, klasztor Bernardynów, fundowany w roku 1602 przez księcia Janusza Zasławskiego, wojewody wołyńskiego, jest w nim kuśtosz ks. Rychard Budziński. Jeden ksiądz mszalny i jeden braciański; 8 zaś Bernardynów za murami tego klasztoru spełniają obowiązki pasterskie dla braku księży.

W Dederkałach, w powiecie krzemienieckim jest klasztor Reformatów, fundacja Antoniego Wyspolskiego, podówczas morskiego z roku 1735, który tu kościół zbudował i Reformatów sprowadził, z cudownym obrazem Pana Jezusa. Gwardjan w Dederkałach nazywa się O. Gracjan Bohysz, jest tu oprócz tego dwóch księży — Reformatów i dwóch bracińskich i trzech Reformatów z tego klasztoru na parafij.

Klasztor Kapucynów w Starym Konstantynowie miał w 1885 r. tylko jednego mszalnego zakonnika i jednego bracińską; następnie został jako klasztor skasowany. Była to fundacja Janusza księcia Sanguskiego, marszałka Wielk. Ks. Litewskiego, 1754 r.

W Charkowie, w gubernji Kijowskiej, także klasztor Kapucynów, fundowany przez kapitana Rościszeńskiego, — scholastyka katedry kijowskiej, 1763 roku. Gwardjanem tam jest Ojciec Gabriel Stecki, mszalny ksiądz jeden i braciński jeden.

W Winnicy, na Podolu klasztor Kapucynów, założony przez Ludwika Kalinowskiego, starostę winnickiego, 1745 r., ma gwardjana Ojca Mariusza, znanego z nauki i gorliwości kapłana; jest tu także O. Kazimierz, który w tym roku będzie obchodził swój 25-letni jubileusz kapłaństwa, autor wielu prac pobożnej i użytecznej treści. W tym klasztorze trzech kapłanów i jeden braciński. Za murami zaś klasztoru 12 Kapucynów pracują na parafjach. Nadto 4 Karmelitów, 2 Dominikanów, 1 Trynitarz, 7 Franciszkanów spełniają obowiązki parafialne.

W Dubnie, na Wołyniu, jest klasztor Panien Karmelitanek dawniej reguły, fundowany przez księżną na Ostrogu i Zastawiu Teofilę z Lubomirskich, w 1702 r., w którym mieszkają 8 Karmelitanek i 3 Dominikanek.

I tak na Wołyniu trzy klasztory męskie i jeden żeński, w kijowskiej gubernji jeden klasztor i na Podolu jeden, a tymczasem jeszcze w r. 1833 w kamienieckiej diecezyi było 175 zakonników: Dominikanów, Trynitarzy, Karmelitów, Francisz-

kanów, Bernardynów i Kapucynów; Bazylianów w Barze było 9; Sióstr Miłosierdzia w Gródku 8, Dominikanek w Kamieńcu 9.

Wypadki na Wschodzie.

Do N. fr. Pr. donoszą z Sofji: Przyjęcie Stoifowa w Wiedniu i oświadczenia Kalnokiego sprawiły tu wielkie zadowolenie. Stoifow uda się z Wiednia do Darmstadtu.

Z Wiednia donoszą: W pufnych dyplomatycznych rozmowach poruszono tutaj za pobytu Stoifowa dwa projekta załatwienia kwestji bułgarskiej: albo, żeby sułtan rzekł się wszelkiego zwierzchnictwa, a tam samemu Bułgarią zjednoczoną uzyskała prawo samodzielnego postępowania, albo, żeby na podstawie dualizmu sułtan został księciem odrębnej, zjednoczonej Bułgarii. Oba te projekta robiły się zupełnie o bierność i apatję Porty, która nie nie ustąpi, co by z Rosją poprzednio ułożonem nie zostało.

Do W. Allg. *g. pisać z Petersburga: Utrzymują tu, że wkrótce ogłoszona zostanie uspakajająca enuncjacja co do stanowiska Rosji względem Bułgarii.

Z prowincji.

(b.) Przemysł 6. kwietnia. (Drugi koncert Towarz. muzycznego), z którego część dochodu przeznaczona była na szkołę robot kobiecych, odbył się tu pod kierownictwem art. dyr. p. L. Dietza w niedzielę 3. bm. W koncercie tym wziął udział zaszczytnie znany skrzypek p. Biernacki, który odegrał Allarda fantazję na motywa opery „Traviata“, tudzież swojej kompozycji „Pieśń ludową“ z tak zadziwiającą w tym wieku techniką i wprawą, że obasypani hucznymi oklaskami odegrał jeszcze nad program również swej kompozycji mazurka. Arje z „Normy“, śliczną pieśń Schumana i mazurek Chopina, odpisywała mile zawsze u nas widziana pani S., przyjmowana przez publiczność hucznymi oklaskami. W krakowiakach Chopina zajęła słuchaczy pani G. dobrem wykonaniem tej ślicznej kompozycji, a głównie nader miłym uderzeniem. Chór męski z całą precyzją śpiewał, to też bardzo się podobał. Korona zaś koncertu była ballada Mendelsobna „Noc Walpurgii“ na sola i chór mieszany. Kompozycja ta trudna do wykonania wyszła pięknie, a chóry i sola dobrze obsadzone, tak odśpiewane były, że nie pozostawiały nic do życzenia. To też znać należy wytrwałość i nieustraszoną pracę dyrektora naszego Tow. p. L. Dietza, który przy (względnie do innych miast) małej ilości członków daje nam często słyszeć rzeczy większych rozmiarów i dobrze wykonane.

Pomimo czasu przedświadczonego publiczność bardzo licznie zapełniła salę, to też i pod względem materialnym koncert ten wcale pomyślnie przyniósł rezultaty.

(z.) Gródek 6. kwietnia. (Wykłady dla włościan). Staraniem tutejszego oddziału Tow. Pedagogicznego odbywały się wykłady popularne przez czas wielkiego postu, każdej niedzieli po nieszporach, w następującym porządku: dnia 27. lutego p. A. Zieliński wykladał „o pszczeniectwie“; dnia 6. marca tenże „o chowie bydła“; dnia 13. marca p. H. Zebrowski mówił „o szkodnikach polnych i leśnych, tudzież o ich niszczytelach“, dnia 20. marca p. F. Fried, weterynarz miejscowy, wykladał o chorobach bydłych i z widelnie o przyręczaniu wybuchu węgla; dnia 27. marca p. F. Szeliński, auskultant, „Złusił „ustawę polową“; dnia 3. kwietnia p. A. Zieliński uczył sadownictwa. — Po odbytych wykładach lud liczący zgromadzony wylosował książeczki wydawnictwa ludowego i Macierzy Polskiej, które na ten cel ofiarowała Rada powiatowa.

(Con.) Gorlice 6. kwietnia. (Sprawa otwarcia szkoły przemysłowej). W skutek starań tutejszego Towarzystwa oświaty, Wydział krajowy postanowił otworzyć w Gorlicach szkołę przemysłowo-handlową, z zaprowadzeniem przy tejże szkole warsztatów, jak na powiat kowalskiego i ślusarskiego. Odnosnie do zapytania Wydziału krajowego, Rada powiatowa gorlicka deklarowała się na koszt założenia tej szkoły, a szczególnie warsztatów, udzielić jednorazową subwencję w kwocie 500 złr. i rocznie płać po 200 złr. Skutkiem tak gorącego poparcia ze strony Wydziału powiatowego, Rada miejska oświadczyła gotowość udzielenia dla tejże szkoły lokalu, opału, światła i obsługi, oraz 200 złr. rocznie dla nauczycieli. Rezydent Wydziału kraj. deklaruje się pokryć z funduszy krajowych, połowę kosztów ogólnych.

Ządanie założenia tych dwóch warsztatów pozostaje w ścisłym związku z przemysłem naftowym, który wymaga z każdym rokiem coraz większej liczby wykształconych rzemieślników, mogących znaleźć bardzo korzystne zajęcia przy zastosowaniu systemu wiertniczego kanadyjskiego.

W następstwie tego zapewne miasto i powiat, postarają się o to, aby szkoła przemysłowa miała i oddział górniczy, w którymby była wykładana teoria górnictwa. Z naszej strony zaś dodamy, że jeżeli przemysł naftowy ma ożywić się, odnieść korzyści z takiej szkoły naftowej — to świadczyć z jej ukończenia, powinno być poprzedzone przynajmniej roczną praktyką przy zaprowadzanych przez Wydział krajowy szkołach praktycznych wiertniczych, wtedy bowiem dopiero uczeń nabywający kwalifikacji w szkole, jako kowal i ślusarz, obeznany z rysunkami technicznymi i z praktycznym zastosowaniem różnych systemów w wiertniczych, może stać się bardzo użytecznym w przemysle naftowym, a co ważniejsza, że ukwalifikowany w powyższy sposób wiertnicze, ułatwia niezmierznie zawiązywanie w kraju spółek wiertniczych, nakład bowiem na takie spółki, nie przechodzący kapitału 20.000 złr., znalazłby gotowych ludzi już dziś w naszym kraju, gdyby była odpowiednia liczba wykształconych w tym kierunku górników.

Tym tylko sposobem moglibyśmy wyrugować obecne spółki wiertnicze, które z natury swojej, jako wędrownie, muszą doliczać wielkie koszty, aby w krótkim czasie niktyle wynagrodzić nakład, ale i robić majątek kosztem właścicieli kopali.

Z tym większym naciskiem podnosimy te sprawę, że okolica tutejsza, prócz spółki wiertniczej kanadyjskiej, złożonej z Anglików i przybyłej świeżo spółki wiertniczej belgijskiej, nie zdobyła się dotąd na to, ażeby z żywiołów krajowych wytworzyć kompanię wiertniczą, którejby można oddawać roboty wiertnicze na warunkach obustronnie korzystnych.

Spodziewamy się, że mająca przyjść do skutku instytucja finansowo-naftowa, dział ten pracy technicznej weźmie pod ścisłą uwagę i poprze pojedyncze usiłowania, które dotąd w ciążo przyoble się nie mogły.

Z powyższych względów czytelnik łatwo pojmie, dlaczego tak wielką wagę przywiązujemy do szkoły przemysłowej w Gorlicach w kierunku na wstępie wymienionym i nie wahamy się wyrazić tu wielkie uznanie dla Rady powiatowej i Rady miejskiej gor-

lickiej, za ich ofiarność w dobrze zrozumianym interesie całego powiatu.

Sądzimy jednakże, że ofiarność Wydziału krajowego mogłaby pójść o wiele wyżej nad połowę ogólnych kosztów, a obecny marszałek krajowy położyłby wielką zasługę około przemysłu naftowego, gdyby w odpowiedniej drodze uzyskał dla tejże szkoły w Gorlicach poparcie ze strony Rządu państwowego, który dotąd tylko brał z przemysłu naftowego, a nie dla niego nie zrobił.

Rzeszów 5. kwietnia. Ukonytuowanie nowej Rady wyznaczonej tutejszego zboru izraelskiego odbyło się we wtorek 4. 29. zm., w którym to dniu wybrany został prezesem p. Izak Holzer, bankier, zastępcą zaś jego dr. S. Reich, adwokat krajowy.

KRONIKA.

Nekrologia. Konstanty Woszczak, żołnierz napoleoński, zmarł w Bałkach pod Łodzią, przeżywszy lat 101. — Ferdynand Stecher de Sebenitz, rada wyższego Sądu krajowego w pensji, prezes Kasyna i prezes Towarzystwa ochotniczej straży ogniowej w Złoczowie, radny gminy miasta Złoczowa, zmarł tamże po długich cierpieniach w 67 roku życia.

Kalendarz. Piątek (8.): Wielki Piątek — Radosława. Wschód słońca o godz. 5. min. 33, zachód o godz. 6. min. 33.

Kalend. myśliwski. W kwietniu wolno polować: na słonki, drobie i pardwy, cietrzewie głąsze, ptactwo wodne i błotne w ogólności.

(m) Ruch przedświadczeniowy jest w tym roku mało ożywiony, to też kupcy muszą się kontentować tylko wspomnieniem owych błogich czasów, kiedy to gospodynie uwiązywały się po mieście dla zakupu różnych rzeczy na święta, a z prowincji zjeżdżali ojcowie rodzin z długimi rejestrami, na których „plekniejsza część rodziny“ wypisała „najważniejsze a naglące“ sprawunki. Panowie ci przez cały dzień biegali po mieście, ze sklepu do sklepu, ocierając z czoła pot, spadający kroplami i wyrzającą na instytucję święt i... małżeńską. Dziś udało to wszystko i każdy usługuje swe świąteczne wydatki ograniczyć ad minimum. Dobrze też interesu robią tylko cukiernicy i handlarze wędlin, a jednych i drugich maury w Lwowie spora liczbę.

Do firm cukierniczych, które wystąpiły z całą okazałością, zaliczyć wypada cukiernię p. Grossa, która na wystawie zgromadziła cały arsenał przeszliczonych pisanek, a wewnątrz cukierni ustawili ogromne szafy z tortami, babami, placzkami itd.

Pp. Hauser i Biedencki ułokowali na wystawie sklepowej wspaniałego prosiaka, którego można było nawet zjeść bez naruszenia postu, gdyż jest z macepanu. P. Kostecki znowu ku uciesze młodego pokolenia spędził na wystawie całe stado baranków, a ku pożytkowi starszego pokolenia przynosił mnóstwo dobrych bab.

Pod względem popularności „wielkanoceji“ na równi z cukierkami stoją tylko masarze. Na placu Bernardyński stós tłustych i chudych szyniek, oplecionych grubymi i cienkimi, suszonymi i pieczonymi kiełbasami ściągają licznych nabwczów. To samo sklepy pp. Jakubowskiego, Underki itd.

Gdy gospodynie tak przygotowują zapasy żywności, jak gdyby niebawem miało nastąpić obłożenie Lwowa, a to tymczasem będzie tylko najazd gości z powinszowaniami, gospodarze spokojnie kryją się po handkach, operując śledzie. Na pochwałę ich jednak należy zanotować, że odwiedzają tylko sklepy katolickie, podczas gdy małżonki częściej jeszcze sprzeniewierają się zasadzie popierania katolików i spieszą „taniej“ kupić u żydów — a jak to „taniej“ wygląda, wszystkim wiadomo.

Muzyka kościelna. Dziś o godzinie pół do 6. wykonane będą w kościele O.O. Zmartwychwstańców wyjątki z „Miserere“ Orlanda, Lassa i Allegriego pod kierownictwem p. Słomkowskiego.

Wędrówka pobożnych do grobu Bożego dziś się rozpoczyna. Przecież pogoda, jaką od kilku dni obdarzył nas niebiosa, sprzyja tej pielgrzymce.

Święcone. Prezes „Sokoła“ dr. Z. Króweński zaprasza wszystkich członków na święcone w sobotę o godzinie 8. wieczorem po resurekcyi w górnej sali Towarzystwa, zwanej „Langówka“.

Dar. Cesarz udzielił z prywatnej swej skatki gminie Michałków, w powiecie podhajeckim, na budowę cerkwi, zapomogi w kwocie 100 złr.

Mianowania. *Wiener Zin.* ogłasza nominację rady Sądu krajowego wyższego w Krakowie, przydzielonego do najw. Trybunału, Jana Spławinińskiego, ek. radę dworu przy najw. Trybunału. Dalej zostali mianowani radcami Sądu krajowego: sędzia powiatowy w podgórzu, Władysław Rózański dla Sądu obwodowego w Nowym Sączu; sędzia powiatowy w Kalwarii, Karol Góra, dla Sądu obwodowego w Wadowicach; i sędzia powiatowy w Jasle, Józef Głuski dla Sądu krajowego w Krakowie. Dalej radcy obwodowych, Adolf Podwin w Wadowicach i Józef Łachewski w Nowym Sączu, zostali przeniesieni do Sądu krajowego w Krakowie. Dalej mianowani zostali: zastępca starszego prokuratora państwa we Lwowie Jan Girtler-Kleborn, prokuratorem państwa we Lwowie, zastępca prokuratora państwa w Przemyślu, Władysław Seredowski, zastępca starszego prokuratora we Lwowie, i adiunkt Sądu krajowego we Lwowie, dr. Alfons Mora Bieńczewski, zastępca prokuratora państwa w Przemyślu.

C. K. Rada szkolna krajowa zamianowała Marię Krausównę, nauczycielką młodszą zawiadującą stale szkołą alijalną w Urynówce starym.

Mianowania w c. k. armji. Pułkownik Edward Smalański, nadliczbowy w pułku piechoty nr. 40, naczelnik I oddziału państwowego Ministerstwa wojny, i major Wilhelm Reuters, nadliczbowy w pułku ułanów nr. 7. adiutant przyboczny państwowego ministra wojny, otrzymali ordery Żelaznej Korony III klasy z ułoniemieniem od taksy.

Kapitan I klasy pułku piechoty nr. 89, Józef Rabatsch, na podstawie superabitru jako invalid przeniesiony w stan spoczynku, otrzymał chakter majora ad honores z ułoniemieniem od taksy.

Pogrzeb śp. Ludwika Wolskiego. Korespondent nasz wiedeński pod datą 5. bm. pisze: O godzinie 3. z południa odbył się dzisiaj pogrzeb śp. p. Ludwika Wolskiego. Wspaniały karawan przewiózł ciało przedwzrostkiem do kościoła „bei den Schotten“ na Freung, gdzie się odbył właściwy obchód pogrzebowy, a następnie na dworzec kolei Północnej, zgdz wieczorem wysłane zostają zwłoki do Brzeżan.

Od domu postępowoła za trumną rodzina zmarłego, kilku tutejszych adwokatów, kolegów zmarłego, przedstawiciele tutejszych polskich Stowarzyszeń i wiele publiczności. Szczególnie licznie reprezentowaną była młodzież polska.

W kościele ku końcowi obrzędu odśpiewał chór polski piękną pieśń Głuniewicza „Zmarły człowiecze kładmy się z tobą“.

Na trumnie złożono kilkanaście wieńców, a między temi i od miasta Brzeżan, którego zmarły był obywatel honorowym.

Provizoryczny teatr letni stanie na gruncie ogrodu miejskiego, na rogu ulic Słowackiego i Krzeszowskiego. Dyrekcja teatru zamierza pierwotnie postawić go na gruncie, będącym prywatną własnością przy ul. Kościuszki, obok Wydziału krajowego. Magistrat jednak na wczorajszym posiedzeniu zezwolił nietylko na budowę ale i odstąpił potrzebne miejsce, a zastrzegł natomiast, aby kwotę pierwotnie przeznaczoną na wynajęcie gruntu, obrócono na zewnętrzne ulepszenie budynku.

Uchwała ta Magistratu przyjęta zostanie bezwzględnie przez ogół mieszkańców Lwowa bardzo przychylnie, a my cieszymy się, że poruszona wzięciem przez nas ta sprawa tak pomyślnie została załatwiona.

Opróżniona posada. Drogomistrza potrzebuje wydział powiatowy w Rzeszowie i ofiaruje 400 złr. płacy, tudzież 200 złr. na objazdy. Konkurs do 15. kwietnia.

Jubileusz prof. Karlińskiego odbędzie się w Krakowie w pierwszych dniach maja. Na uroczystość tę uczczenia 25-letniej pracy szanownego uczonego przygotowują się profesorowie wszechnicy i członkowie Akademii. Dr. Franciszek Karliński urodził się w r. 1830-ym, studia matematyczne odbywał w podwawskim grodzie. W r. 1851-ym mianowany był zastępcą adjuncta postrzęgalni krakowskiej, potem adiunktem takiejże instytucji w Pradze czeskiej. W r. 1862-ym zaczął wykładać astronomię na wszechnicy krakowskiej, tudzież został dyrektorem obserwatorium. Prof. Karliński poczynił w astronomii kilka odkryć, np. o zmieniach światła niektórych ciał niebieskich. Jest członkiem Akademii, oraz autorem wielu prac naukowych.

Przy kopaniu fundamentów pod wielki ołtarz w pilnności kościele farnym odkryto po obu stronach wielkiego ołtarza groby, w których znaleziono całe jeszcze trumny, a w nich dobrze przechowane ubiory i resztki zwłok pochowanych tam, zapewne przed kilku wiekami, nieboszczyków, prawdopodobnie kolatorów kościoła lub starostów grodowych. Niektórzy z mieszczan, korzystając z nieobecności księży, którzy zajęci byli słuchaniem wielkanoceji spowiedni, weszli do grobów podziemnych i gospodarowali tam, iście po tatarsku, odbijając wieka, próbując dobrać materyj dawnych i burząc spokój wieczny zmarłych.

Nowa stacja telegraficzna otwarta została w Podkanienu koło Brodów.

Do Rady powiatowej zaleszczyckiej, przy wyborze uzupełniającym dwóch członków z grupy większych posiadłości, wybrani zostali pp. Witold Wołański i Mieczysław Skólski, właściciele dóbr ziemskich.

Restauratorzy contra „handelkom.“ Restauratorzy krakowscy wnieśli petycję do tamtejszej Rady gminnej przeciw właścicielom handlowi korzennych, którzy prowadzą kompletne urzędowe restauracje dla publiczności, pomimo iż na przedsiębiorstwo takie nie mają specjalnego konsensu.

„Gdyby z tego nadużycia kupców publiczność przynajmniej miała korzyść, mówi owa petycja, to w interesie publicznym mogłoby to łatwiej przebiegać, ale doświadczenie w Krakowie codziennie poucza, iż to połączenie handlowi korzennych z restauracją jest wypróbowanym środkiem do rujnowania majętkowego i rozpiania publiczności. (I). W t. z. „handelku“ bowiem porę są mniejsze i gorsze, jak w odpowiednich restauracjach, dlatego też potrzeba więcej zjeść i drożej zapłacić, jak w prawdziwej restauracji, dalej w t. z. „handelku“ ma się styczność z wybrednymi smakoszami, (2) nieradkującymi w wydatkach, byle spróbować tej wodeczki lub przeliku, które wyjdą wspano do tego subiekty-kelner zachwalili w odpowiedzi potrafi. Skutek tego jest taki, że za te przekąski i przekąski będące niejako wstępem (3) do właściwego pożywienia i pijalicy (to gdzież ona się wzięła — w restauracjach?) płaci się ogromne sumy, a lada bagatelne śniadanie lub wieczorny kupałowa, kosztuje rzycałem pięć razy więcej jak prawdziwa kolacja lub cały obiad w restauracji. W restauracjach bowiem niemożliwe jest wprost powyższy sposób zachęcenia i zachęta taka na wet nie udalaby się w

* *Nordd. Allg. Ztg.* oskarża biskupa trewirskego, że zezwolił milcząc na agitację księcia Durbacha podczas ostatnich wyborów do Parlamentu niemieckiego.

niemieckiego przy dworze wrocławskim, i przeniesienie go tymczasowo w stan spoczynku. Równocześnie baron Keudell został mianowany rzeczywistym tajnym radcą, z tytułem : „ekscelencji”, przyznano cesarz zastrzegł sobie dalsze jego usługi na tem stanowisku.

Telegramy własne „Dzienn. Polskiego.”

Wiedeń 6. kwietnia. Breitenfeld, wyższy agent c. k. r. powrócił z Pizy, gdzie przebywał w celu

Wiedeń 6. kwietnia. Do *N. fr. Pr.* donoszą Petersburg: Przyjrzane przyjęcie Katkowa w Gatlinie, jakkolwiek tenże otrzymał przedtem nagany przypisyując tu te okoliczności, iż Katkow celu usprawiedliwienia się przedłożył carowi regu dokumentów, uzasadniających wyłączenie je organu przeciw stanowisku konsula niemieckiego Thiellmanna. Katkow miał wymienić konsula francuskiego w Ruszczuku, jako autora tych kumentów, które są w zupełnej sprzeczności relacjami agentów Giersa.

Wiedeń 6. kwietnia. *Neue freie Presse* pisze: Iznaczenie szefów sekcji w Ministerstwie wojny, kerkla i Lamberta, lekarza generalnego tabu, Podrackiego i przełożonego biura

W tym celu Ministerstwo wojny musiało dokonać przy
rozłożeniu i przeprowadzeniu organizacji państwowego
szkolenia i przy ostatnich militarnych przygotowaniach.
W kompetentnych sferach wojskowych upa-
wiają także w tych odnaczeniach zewnętrznych

bow, iż prace te się zakończyły, a interpretacja zbijająca pojawiające się tu i owdzie pogłoski, potęg których udekorowanie współpracowników ministra wojny ma być zapowiedzią ustąpienia tego ministra. Wprawdzie młdr hr. Rylandt prosić

ostatnich czasach o dymisie ze względu na stan
mojego zdrowia, ale dymisja ta nie została mu u-
dzielona w tej chwili z powodu skomplikowanej
sytuacji politycznej i wielkiej trudności, jakoby za-
żądał w skutek zmiany w kierownictwie Minister-
stwa wojny. Uważają tu za rzecz pewną, że mała
część ewentualnego kredytu wojskowego ma być
żyta na uzupełnienie pewnych rozpoczętych pra-
cy przygotowawczych.

wojsk transkaspjskich donosi o wielkiem gromadzeniu wojsk w Afganistanie i Indjach oraz o forsowaniu Heratu. Także na granicy gromadzą się wojska afganistaskie i zachowują się w sposób bardzo wyzywający.

Minister marynarki, Szestakow udaje się w tygodniu do Nikołajewa i Sebastopola dla inspekcji budowlanych i stanów statków i okrętów.

Wenecja 6. kwietnia. Konsul rosyjski wynajął pałac dla carowej i carycicy.

Bruksela 6. kwietnia. W Alzacji i Lotaryngii złożono z urzędu wielu burmistrzów. Pomiędzy Metzem a Strasburgiem budują się nowe forty.

Sofia 6. kwietnia. Stołom miał donieść Rejencji, że ks. Aleksander odmówił stanowczo przy-

Sofia 6. kwietnia. Nikoforow i Karawelow strzeżeni są w swoich pomieszczeniach. Karawelow opowiada, że to Cankowski wynależł, a następnie jego żonie opowiedział bajkę o tem, iż był bity, ażeby go skompromitować i zniszczyć jego polityczną karierę.

Moskwa 6. kwietnia. W cerkwi katedralnej celebrował ekskmetropolita Michał mszę żałobną za rozstrzelanych rokoszan bułgarskich. Obecni byli, gubernator ks. Dołgorukow, emigranci bułgarscy i znakomitości miejskie.

Wiedeń 7. kwietnia. Giełda wieczorna. Kredyty **280-75**, renta majowa **80-65**.

Wiedeń 7. kwietnia. U ministra Prażaka była w ostatnich dniach deputacja przemysłowców z Kinderbergu w Styrii z zadaniem zniesienia roboty w zakładach karnych. Minister przyrzekł, że zrobi wszystko co będzie w jego mocy, aby usunąć konkurencję, którą robią przemysłowcom zakłady karne.

Wiedeń 7. kwietnia. Rząd wyprawi wkrótce ekspedycję do ziemi Congo, gdzie ma być założona kolonia dla poddanych Austro-Węgier, skazanych za ciężkie przestępstwa.

Osztenda 7. kwietnia. Wskutek burzy rozbiło kilka Osztendyńskich łodzi.

Przyjechali do Lwowa
dnia 7. kwietnia 1897 r.

HOTEL FRANCUSKI. R. hr. Biński, z Ukrainy. Z. L. Radziński, z Rosji. K. Szaszkiewicz, z Ukrainy. E. Beres, z Podwoleczysk. Dr. I. Gawel, z Sanoła. I. Zucker, z Jarosławia. H. Götter, z Gródka. G. Deutsch, ze Złoczowa.

HOTEL ŻORŻA. K. hr. Badeni, z Busku. T. dr. Niemietowski, ze Żółkwi. Z. Obertyński, z Cielęża. W. Rogalski, z Dusanowa. W. Niesabitowski, z Łanek. M. dr. Rosenstock, ze Kałata.

N A D E Ś Ł A N E.

Wini leczniczych i napojów dla rekonwalescentów
p. Dra Karola Mikolascha używam od dłuższego czasu
tak w klinice, jakoteż w praktyce prywatnej i jestem s
dziś na ich jak najzupełniej zadowolony. Zastępują
one w zupełności na uznanie a lekarzy i na wziętoś
u chorych.

Kraków d. 25. czerwca 1882.

Prof. Dr. Edward Korczyński.
Dyrektor kliniki lekarskiej,
w Univ. Jagiell.

1077 d

Podobnież wyraża się profesor Dr. Maciej Leśm

Jakubowski, dyrektor szpitala św. Ludwika dla dzieci w Krakowie potwierdzając, iż win leczniczych wyroba Dra K. M. tak w praktyce prywatnej, jakoteż w szpital-dzieci używa, i że takowe najlepsze skutki przynoszą.

Skład powyż wymienionych Win leczniczych i napojów dla rekonwalescentów dla całej monarchji Austro-węgierskiej u *Wilhelma Maagera w Wiedniu*, Heumarkt 3. Sprzedaż en detail w aptece P. Mitzl-scha i we wszystkich aptekach znaczniejszych monarchji.

Wyststrzegać się naśladowań i fałszów.

